

gender ikke kan overlades til de grønlandske myndigheder. Det har således bl.a. været drøftet, om samtlige de begrænsninger i adgangen til at overføre nærmere angivne anliggender til hjemmestyret, der er opstillet i den grønlandske hjemmestyrebetænkning fra 1978, kan udledes af grundloven, eller om der i stedet til dels har været tale om politiske forestillinger om begrebet rigsenheden, jf. herved bl.a. Henrik Zahle ovenfor i pkt. 4.2.

Nedenfor er der peget på en række anliggender, hvor hensynet til rigsenheden efter Justitsministeriets opfattelse kan have betydning for adgangen til at overføre kompetence til de grønlandske myndigheder. Spørgsmålet er med andre ord, om det pågældende anliggende reelt vedrører riget som helhed eller har en sådan sammenhæng med hele rigets forhold, at det ikke lader sig udskille, jf. den under (2) anførte begrænsning.

I tilknytning hertil peges der endvidere på, at adgangen til at overlade beføjelser til de grønlandske myndigheder for visse anliggendes vedkommende kan være begrænset som følge af grundlovens særlige regler om de pågældende anliggender.

6.2.2. Statsforfatningen

Hensynet til rigsenheden og grundlovens bestemmelser om de øverste statsmyndigheder indebærer efter Justitsministeriets opfattelse, at statsforfatningsretlige anliggender ikke kan overlades til de grønlandske myndigheder.

Grundloven vil således bl.a. være til hinder for at overlade til de grønlandske myndigheder at varetage spørgsmål om kongehusets forhold.

Heller ikke bl.a. sager og sagsområder, der angår Folketingets virke eller den danske regerings førelse i sager vedrørende Grønland, herunder f.eks. spørgsmål om danske ministres retlige ansvar, vil kunne overgå fra de danske myndigheder til de grønlandske myndigheder.

Det samme gælder med hensyn til valg til Folketinget. Hensynet til rigsenheden og grundlovens bestemmelser om valg til Folketinget må således antages at indebære, at kompetence til at fastsætte nærmere regler om valg af de 2 grønlandske folketingsmedlemmer, herunder regler om valgret og valgbarhed, ikke kan overlades til de grønlandske myndigheder.

Grundlovens §§ 45-47 omhandler statens finanser, der ifølge sagens natur er et rigsanliggen-

de. Alle spørgsmål om statens indtægter og udgifter hører således under rigsmyndighedernes kompetence uden mulighed for at overlade dele af kompetencen til de grønlandske myndigheder.

Som et yderligere eksempel på et område, der falder inden for statsforfatningen, kan nævnes kundgørelse af love (samt anordninger og bekendtgørelser), der er udstedt af rigsmyndighederne, jf. grundlovens § 22, hvorefter kongen (regeringen) kundgør disse love. Spørgsmål om kundgørelse i Grønland af rigslove mv. kan derfor ikke overdrages til de grønlandske myndigheder. Det samme gælder spørgsmål om kundgørelse af traktater indgået af rigsmyndighederne. Heller ikke spørgsmål om, på hvilken måde offentliggørelse skal ske i forhold til meddelelser, som i medfør af lovgivning på områder, der fortsat hører under rigsmyndighederne, skal offentliggøres, kan overdrages til de grønlandske myndigheder, jf. herved lov om Statstidende.

Hensynet til rigsenheden indebærer efter Justitsministeriets opfattelse også, at spørgsmål om rigssymbolerne – der selvsagt er fælles for hele riget – hører under rigsmyndighederne uden mulighed for at overlade kompetence til de grønlandske myndigheder inden for riget. Det må derfor anses for et rigsanliggende at varetage regeludstedelse og administration med hensyn til anvendelse af rigsflaget (Dannebrog), rigsvåben mv. i Grønland.

Heller ikke spørgsmål om sproget dansk og dets anvendelse vil efter Justitsministeriets opfattelse kunne overlades til de grønlandske myndigheder. Det følger også bl.a. af rigsenheden, at borgerne må have mulighed for over alt i riget at anvende sproget dansk i offentlige forhold. Det bemærkes i den forbindelse, at det i § 9 i hjemmestyreloven for Grønland er fastsat, at det grønlandske sprog er hovedsproget, og at der skal undervises grundigt i det danske sprog. Det fremgår endvidere af bestemmelsen i hjemmestyrelovens § 9, at både grønlandsk og dansk kan anvendes i offentlige forhold.

6.2.3. Udenrigspolitik

Som anført i pkt. 5.2 antages det at følge af grundlovens § 1, at de enkelte dele af riget ikke har en selvstændig folkeretlig kompetence, og at alle dele af riget således udgør ét folkeretssubjekt. Det ville således forudsætte en grundlovsændring, hvis Grønland statsretligt skulle have adgang til på egne vegne at handle i mellemfol-